

DATOS IDENTIFICATIVOS

Legislación Ambiental

Materia	Legislación Ambiental			
Código	V03M019V01103			
Titulación	Máster Universitario en Xestión do Desenvolvemento Sostible			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Dpto. Externo Economía aplicada			
Coordinador/a	Labandeira Villot, Francisco Javier			
Profesorado	Labandeira Villot, Francisco Javier Pernas García, Juan José Roca Lopez, Miquel Sanz Larruga, Francisco Javier			
Correo-e	xavier@uvigo.es			
Web				

Descrición xeral	El objetivo principal de la materia Legislación Ambiental es ofrecer una formación especializada en el campo del Derecho Ambiental y sus *facetas *sectoriais, informando sobre su evolución y régimen jurídico tanto en España cómo en la comunidad internacional, destacando de una manera especial a evolución y los principios del Derecho Ambiental de la Unión Europea que se desarrollaron a partir de la década de los setenta, partiendo de una total ausencia en los tratados *constitutivos hasta llegar a la *consagración de la competencia comunitaria ambiental en el Tratado de la Unión Europea que entró en vigor en fecha 1 de noviembre de 1993 y que potencia una auténtica acción *supranacional en la materia, (señalar al respeto, a modo de ejemplo, que existen cientos de directivas comunitarias en materia ambiental). En el caso concreto de España, es importante analizar la distribución de competencias en materia de medio ambiente entre el Estado y las Comunidades Autónomas, sistema que se caracteriza incluso el presente por su *complexidade y las constantes *conflictividades, debiendo también tener en cuenta las competencias ambientales de las Administración Locales. Dada a *enormidade de normas con las que contamos en la Legislación Ambiental, con la presente materia pretendemos dar a conocer el Derecho Ambiental y la intervención de la Administración para proteger el medio ambiente, analizar la su evolución en el seno tanto de la Unión Europea como de España, conocer los principales Convenios y Tratados así como el Marco Comunitario y principales Directivas, considerar la *planificación cómo técnica de protección de en medio Ambiente. Importantes también son la participación y el acceso a la información ambiental y el sistema de responsabilidad los pones daños ambientales. Asimismo, dada la importancia de en medio ambiente marino en la realidad socio-económica gallega y española, esta materia incluye también una sección dedicada al marco legal y *administrativo para la protección de en medio marino.

Competencias de titulación

Código	
A4	Coñecer os instrumentos de política ambiental, as súas aplicacións na práctica e efectos.
A5	Coñecer e saber aplicar a lexislación nacional e internacional adicada á protección do medio ambiente.
A6	Anticipar riscos ambientais recollidos pola normativa ambiental.
B1	Identificar as fontes de información relevantes na materia.
B2	Saber analizar e sintetizar a información.

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Tipoloxía	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Coñecer e comprender os distintos tratados e convenios internacionais adicados á protección do medio ambiente.	saber	A5
Coñecer e comprender a evolución e principios do dereito ambiental na Unión Europea e en España.	saber	A5
Analizar e coñecer os aspectos xurídicos relacionados co dereito ambiental e actualizarse na lexislación vixente en materia de protección ambiental.	saber	A5
Identificar os principios básicos e normativa aplicable en cada caso.	saber facer	B1 B2
Analizar as institucións do dereito ambiental a través das que se desenvolve a política ambiental	saber	A4
Coñecer as políticas medioambientais e as principais materias ambientais das que se ocupa o dereito do medio ambiente.	saber	A4
Capacidade para anticipar riscos ambientais recollidos pola normativa ambiental.	saber facer	A6

Contidos

Tema

BLOQUE 1: INTRODUCCIÓN AO DEREITO AMBIENTAL E Á INTERVENCIÓN ADMINISTRATIVA PARA A PROTECCIÓN DO MEDIO AMBIENTE.	1.1. Introducción ao Dereito Ambiental. 1.2. O Dereito Ambiental Internacional. 1.3. As Bases Constitucionais da Protección do Medio Ambiente no Dereito Español. 1.4. A Administración e a Protección do Medio Ambiente. Instrumentos. Públicos para a Protección do Medio Ambiente. 1.5. A Distribución Territorial de Competencias para a Protección Ambiental entre as Administracións Públicas. 1.6. A Organización Administrativa, Estatal e Autonómica para a Protección do Medio Ambiente.
BLOQUE 2: EVOLUCIÓN E PRINCIPIOS DO DEREITO AMBIENTAL DA COMUNIDADE EUROPEA.	2.1. Evolución Histórica da Competencia Comunitaria para a Protección do Medio Ambiente. 2.2. O Reparto de Competencias entre a Comunidade Europea e os Estados Membros en Materia de Medio Ambiente. 2.3. Os Obxectivos, Principios e Condicións da Acción Comunitaria Ambiental.
BLOQUE 3: A PARTICIPACIÓN E O ACCESO Á INFORMACIÓN DOS CIDADÁNS PARA A PROTECCIÓN DO MEDIO AMBIENTE.	3.1. Plantexamento. 3.2. O Dereito á Información como Presuposto da Participación. 3.3. A Participación dos Cidadáns para a Defensa do Medio Ambiente nas Decisións Políticas y na Actuación Administrativa. 3.4. A Importancia das ONGs Ambientais para a Protección do Medio Ambiente. 3.5. O Acceso á Xustiza e á Tutela Administrativa.
BLOQUE 4: TÉCNICAS DE REGULACIÓN, LIMITACIÓN E CONTROL.	4.1. Prantexamento. 4.2. Técnicas de Avaliación Previa das Actividades con Incidencia Ambiental. 4.3. As Autoridades Ambientais. As Licencias de Actividades Clasificadas e a Autorización Ambiental Integrada. 4.4. Os Permisos de Emisión de Gases de Efecto Invernadoiro
BLOQUE 5: TÉCNICAS DE INCENTIVO ECONÓMICO E OS NOVOS INSTRUMENTOS DE PROTECCIÓN INSPIRADOS NO MERCADO.	5.1. Técnicas de Incentivo ou Fomento. 5.2. As Axudas Económicas dos Poderes Públicos. 5.3. A Aplicación para a Protección Ambiental de [Técnicas de Mercado] Importadas do Mundo Empresarial. 5.4. A Xestión Ecolóxica da Empresa. O Sistema Comunitario de Eco-xestión e Ecoauditoría das Organizacións. 5.5. As Marcas Ecolóxicas e, en especial, a Ecoetiqueta Comunitaria.
BLOQUE 6: A RESPONSABILIDADE POR DANOS AO MEDIO AMBIENTE. A REPRESIÓN ADMINISTRATIVA E PENAL AOS ILÍCITOS AMBIENTAIS.	6.1. A Responsabilidade por Danos Ambientais: A Obriga de Reparar e/ou Indemnizar os Danos. 6.2. Os Principios que reñen a Potestade Represiva e as súas Modulacións no Ámbito Sancionador Administrativo. 6.3. Tipos de Sancións Administrativas e Medidas Accesorias aplicables no Ámbito da Protección Ambiental. 6.4. A Represión Penal dos Ilícitos Ambientais.
BLOQUE 7: MARCO LEGAL E ADMINISTRATIVO DO MEDIO AMBIENTE MARIÑO.	7.1. A política marítima integrada da Unión Europea 7.2. O principio de integración ambiental e as políticas relacionadas co medio ambiente mariño: transportes, pesca, acuicultura, portos, etc. 7.3. A protección do medio ambiente mariño

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Outros	5	20	25

Sesión maxistral	15	20	35
Probas de tipo test	1	14	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Outros	Análise en detalle por parte do alumno da lei/directiva ou similar que lle presente o profesor, tanto dende un punto de vista teórico coma a súas implicacións prácticas, e presentación das conclusións ao resto da clase.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudio axudado por diapositivas.

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Outros	Os profesores que imparten a materia, así coma a coordinadora da materia, estarán en todo momento a disposición do alumno tanto por vía telemática (email) coma telefonicamente. Ademais, durante o período lectivo da materia os alumnos poderán concertar reunións tanto cos profesores coma coa coordinadora para comentar calquer aspecto da materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Outros	Análise en detalle dunha lei/directiva ou similar que lle presente o profesor e presentación das conclusións ao resto da clase.	20% (1)
Sesión maxistral	Asistencia e participación activa nas clases.	(1)
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellar elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	60%

Outros comentarios sobre a Avaliación

(1) A asistencia e participación activa do alumno nas actividades sinaladas supón un 20% da nota final.

Os alumnos que non superen a materia na primeira convocatoria deberán realizar o exame e un traballo que lles propondrá o profesor.

Bibliografía. Fontes de información

ALONSO GARCÍA, E.; LOZANO CUTANDA, B., **Diccionario de Derecho Ambiental**, 2006,
 DE MIGUEL PERALES, C., **Derecho Español del Medio Ambiente (3ª edición)**, 2009,
 EMBID IRUJO, A. (Dir.), **El derecho a un medio ambiente adecuado**, 2008,
 ESTEVE PARDO, J., **Derecho del Medio Ambiente (2ª edición)**, 2008,
 LASAGABASTER, I., **Derecho Ambiental I, II y III**, 2007,
 LÓPEZ RAMÓN, F. (Coord.), **Observatorio de las Políticas Ambientales**, Desde 2006,
 LOZANO CUTANDA, B.; ALLI TURRILLAS, J.C., **Administración y Legislación Ambiental (3ª edición)**, 2007,
 LOZANO CUTANDA, B., **Derecho Administrativo Ambiental**, 2010,
 ORTEGA ÁLVAREZ, L. (Dir.), **Lecciones de Derecho del Medio Ambiente**, 2007,
 PERNAS GARCÍA, J.J. (Dir.), **Análisis y reflexiones sobre el Derecho Ambiental en Galicia**, 2009,
 PERNAS GARCÍA, J.J., **Contratación Pública Verde**, 2012,
 Programa de Naciones Unidas sobre Medio Ambiente, <http://www.pnuma.org>,
 Comisión de Derecho Ambiental de la Organización Internacional de Conservación de la Naturaleza,
<http://www.iucn.org/about/union/commissions/cel/>,
 Web de Medio Ambiente de la Unión Europea, http://europa.eu/pol/env/index_es.htm,
 Agencia Europea de Medio Ambiente, <http://www.eea.europa.eu/es>,
 Ministerio de Agricultura, Alimentación y Medio Ambiente, <http://www.magrama.gob.es/es/>,
 Sistema Español de Información sobre el agua, <http://hispagua.cedex.es/>,
 Agencia de Medio Ambiente de los Estados Unidos, <http://www.epa.gov/>,
 Boletín de Información Jurídica, <http://www.actualidadjudicialambiental.com>,
 Portal del Observatorio del Litoral de la Universidad de A Coruña, <http://www.observatoriodellitoral.es>,
 Portal de la Asociación de Derecho Ambiental Español (ADAME), <http://www.derechoambiental.net/>,
 Revista electrónica de Derecho Ambiental, <http://www.cica.es/aliens/gimadus/>,
 Portal del Congreso Nacional de Medio Ambiente, <http://www.conama12.es/web/index.php>,

Fundación Biodiversidad, <http://www.fundacion-biodiversidad.es/opencms/export/fundacionbiodiversidad/pages/index.htm>,

Blog de divulgación ambiental de F. J. Sanz Larruga, <http://blogs.lavozdegalicia.es/javiersanz/>,

---

Recomendacións
